LOK MAHAVIDYALAYA, WARDHA

Department of History

Bachelor of Arts (B.A.)

Semester - I

Subject - History

(History of India From Eariest Time to 1526)

QUESTION BANK

दिर्घोत्तरी प्रश्न :

१. प्राचीन भारताचा इतिहासाची साधने लिहा.

२. प्राचीन भारताचा इतिहास स्पष्ट करणारी लिखीत व अलिखीत साधने स्पष्ट करा.

३. हडप्पा संस्कृतीचे वर्णन करा.

४. हडप्पा संस्कृतीची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

५. हडप्पा संस्कृतीची नगर रचना व गृहरचनेचा आढावा घ्या.

६. आर्याच्या उगमस्थानाबाबत माहिती लिहा.

७. वैदिक वाङ्मयाबाबत सविस्तर माहिती सांगा.

८. वैदिक काळातील वर्ण व्यवस्था, आश्रमव्यवस्था आणि विवाह संस्था बाबत माहिती विशद करा.

९. सभा आणि समितीवर माहिती लिहा.

१०. वर्धमान महाविरांच्या जीवनावर संक्षिप्त वृत्तांत लिहा आणि त्याचे तत्वज्ञान विशद करा.

११. जैन धर्माचे मुख्य सिध्दांत स्पष्ट करा आणि जैन धर्माचा प्रसार होण्यास महाविराचे योगदान स्पष्ट करा.

१२. गौतम बुध्दाच्या जीवनावर संक्षिप्त वृत्तांत लिहून बौध्द धर्माचे तत्वज्ञान थोडक्यात विशद करा.

१३. बौध्द धर्माचे तत्वज्ञान स्पष्ट करा आणि बौध्द धर्माच्या प्रसाराला गौतम बुध्दाचे योगदान स्पष्ट करा.

१४. चंद्रगुप्त मौर्याच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा.

१५. चंद्रगुप्ताच्या साम्राज्य विस्ताराचा आढावा घ्या.

१६. चंद्रगुप्ताच्या प्रशासनाचे वर्णन करा.

१७. सम्राट अशोकाच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा.

१८. कलिंगयुध्द अशोकाच्या जिवनात बदल करणारी घटना होती हे विधान स्पष्ट करा.

१९. अशोकाचा धर्म सांगा, बौध्द धर्माच्या प्रसारासाठी काय केले?

२०. गुप्त साम्राजाच्या इतिहासाची साधने स्पष्ट करा.

२१. समुद्रगुप्ताच्या साम्राज्यविस्ताराचा आढावा घ्या.

२२. समुद्रगुप्ताच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा.

२३. चंद्रगुप्ताचे आक्रमक धोरण स्पष्ट करा.

२४. गुप्तकाळातील सामाजिक, आर्थिक व धार्मिक स्थितीचा थोडक्यात आढावा घ्या.

२५. हर्षवर्धाची कामगिरी स्पष्ट करुन त्याची योग्यता स्पष्ट करा?

२६. हर्षाच्या प्रशासनाची माहिती द्या.

२७. हर्षाच्या साम्राज्य विस्ताराचा सविस्तर आढावा घ्या?

२८. चोल साम्राज्याचा सविस्तर आढावा घ्या.

२९. राजा राजराज आणि राजेंद्र चोल यांच्या कामगिरीचा आढावा घेऊन त्यांची योग्यता स्पष्ट करा.

३०. महंमद बिन कासीमच्या भारतातील आक्रमणाचा आढावा घ्या.

३१. महंमद गझनीच्या स्वाऱ्याची सविस्तर चर्चा करा.

३२. महंमद घोरीने भारतात मुस्लिम राज्याची स्थापना कशी केली, चर्चा करा.

३३. गुलामवंशाचा श्रेष्ठ शासक म्हणून अल्तमशच्या काळाचे अवलोकन करा.

३४. बल्बन सर्वश्रेष्ठ सुलतान होता, चर्चा करा.

३५. अल्लाउद्दीन खिलजीच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा?

३६. अल्लाउद्दीनच्या सुधारणेचा सविस्तर आढावा घ्या?

३७. अल्लाउद्दीनचा साम्राज्य विस्ताराची चर्चा करा?

३८. सुलतानशाही इतिहासात अल्लाउद्दीन महान शासक होता, चर्चा करा.

३९. महम्मद तुघलकाच्या साम्राज्य विस्ताराचा सविस्तर आढावा घ्या.

४०. महम्मद तुघलकाने सुधारणेची चर्चा करा?

४१. महम्मद तुघलकाच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा.

४२. फिरोजशहाच्या राजस्व धोरणाचा आढावा घ्या.

४३. फिरोजशहाचे अंतर्गत धोरण स्पष्ट करा.

४४. भक्ती आंदोलनाच्या उदयाची कारणे लिहा.

४५. सुफी तत्वज्ञान म्हणजे काय स्पष्ट करुन शेख मुईनुद्दीन चिस्तीवर टिपण लिहा.

४६. सुलतानशाही काळातील प्रमुख स्थापत्याची माहिती द्या.

४७. सुलतानशाही कालखंडातील सामाजिक व आर्थिक स्थितीचा सविस्तर आढावा घ्या.

४८. हरप्पा संस्कृतीचे वर्णन करा.

४९. हरप्पा संस्कृतीची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

५०. पूर्ववैदिक काळातील आर्यांचे सर्वसामान्य जीवन स्पष्ट करा.

५१. पूर्ववैदिक काळातील आर्यांचे राजकीय, सामाजिक जीवन स्पष्ट करा.

५२. उत्तर वैदिक काळातील राजकीय सामाजिक स्थिती स्पष्ट करा.

५३. उत्तरवैदिक काळातील आर्यांच्या सामाजिक जीवनाविषयी माहिती लिहा.

५४. वैदिक कालखंडातील साहित्यावर प्रकाश टाका.

५५. प्राचीन काळातील सोळा महाजनपदांविषयी माहिती लिहा.

५६. धार्मिक चळवळीची (जैन व बौध्द धर्म) वैचारिक धार्मिक व आर्थिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.

५७. महाविर जैनाचे चरित्र थोडक्यात सांगुन त्यांची शिकवण लिहा.

५८. गौतम बुध्दाचे चरित्र व बौध्द धर्माची तत्वे लिहा.

५९. बौध्द धर्माच्या प्रसाराची कारणे लिहा.

६०. बौध्द धर्माचा ऱ्हास का झाला ते स्पष्ट करा.

६१. बौध्द धर्माचे कला व साहित्यातील योगदान स्पष्ट करा.

६२. बौध्द धर्माचा सांस्कृतिक प्रभाव कसा पडला त्याची चर्चा करा.

६३. चंद्रगुप्त मौर्याच्या विजयाचे महत्व स्पष्ट करा.

६४. चंद्रगुप्त मौर्याच्या कामगिरीचे मुल्यमापन करा.

६५. मौर्य प्रशासनाची माहिती लिहा.

६६. सम्राट अशोकाच्या जीवनातील कलिंग युध्दाचे महत्व स्पष्ट करा.

६७. सम्राट अशोकाने आपले शांततेचे धोरण कसे राबविले ते विशद करा.

६८. सम्राट समुद्रगुप्ताची विजयनीति स्पष्ट करुन त्याचे महत्व विशद करा.

६९. चंद्रगुप्त विक्रमादित्याच्या कामगिरीचे मुल्यमापन करा.

७०. गुप्त साम्राज्याच्या ऱ्हासाची कारणे स्पष्ट करा.

७१. तुमच्या मते गुप्तकाळाला सुवर्ण युगाचा काळ म्हणता येईल का? स्पष्ट करा.

७२. गुप्तकालीन समाज ह्या विषयावर निबंध लिहा.

७३. गुप्तकाळात कला, स्थापत्यकला व साहित्य क्षेत्रात झालेल्या प्रगतीचा आढावा घ्या.

७४. अरबांच्या सिंध स्वारीचा (इ. स. ७१२) वृत्तांत लिहा.

७५. महमंदबीन कासीमच्या सिंध स्वारीची (इ. स. ७१२) माहिती देऊन परिणाम स्पष्ट करा.

७६. अरबांच्या सिंधवरील आक्रमणाची (इ. स. ७१२) माहिती देऊन त्यांच्या विजयाची कारणे लिहा.

७७. महंमद गझनवीचा भारतावरील आक्रमणाचा वृत्तांत लिहा.

७८. महंमद गझनवीच्या भारतावरील स्वाऱ्यांचा थावता आढावा घेऊन त्यांच्या विजयाची कारणे व स्वाऱ्यांचे परिणाम लिहा.

७९. महंमद घोरीच्या भारतावरील स्वाऱ्यांचा वृत्तांत लिहा.

८०. महंमद घोरीच्या भारतावरील आक्रमणांची माहिती देऊन त्याचे परिणाम स्पष्ट करा.

८१. शमसुद्दीन अल्तमशच्या कामगिरीचे महत्व लिहा.

८२. भारतातील मुसलमानी साम्राजाचा वास्तविक संस्थापक अल्तमश होय हे विधान स्पष्ट करा.

८३. बल्बनला अल्लाउद्दीन खिलजीचा मार्गदर्शक का म्हणतात

८४. बल्बनचे इतिहासातील स्थान स्पष्ट करा.

८५. गुलाम घराण्यातील सर्वश्रेष्ठ शासन बल्बन होय या विधानाबाबत तुमचे मत स्पष्ट करा.

८६. बल्बलनच्या शासन व्यवस्थेचे मूल्यमापन करा.

८७. अल्लाउद्दीन खिलजीच्या उत्तर भारत विजयाची माहिती द्या.

८८. अल्लाउद्दीन खिलजीने संपादन केलेल्या दक्षिण भारत विजयाची हकिकत लिहा.

८९. मलिक काफुरच्या दक्षिण स्वाऱ्यांचा वृत्तांत सांगा, त्यांचे काय परिणाम झाले.

९०. अल्लाउद्दीन खिलजीच्या साम्राज्य विस्ताराची माहिती लिहा.

९१. अल्लाउद्दीन खिलजीचे विजयकार्य स्पष्ट करा.

९२. मुसलमानी संस्कृतीचा प्रसार संपूर्ण भारतात अल्लाउद्दीन खिलजीच्या कारकिर्दीत झाला, तुमचे मत स्पष्ट करा.

९३. एक विजेता त्या नात्याने अल्लाउद्दीन खिलजीचे मूल्यमापन करा.

९४. अल्लाउद्दीन खिलजीच्या प्रशासकीय, आर्थिक सुधारणा लिहा.

९५. शासक म्हणून अल्लाउद्दीच्या कार्याचे परिक्षण करा.

९६. अल्लाउद्दीन खिलजीच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा.

९७. महंमद तुघलकाची राजधानी बदल योजना स्पष्ट करुन तिच्या अपयशाची मीमांसा करा.

९८. महंमद तुघलकाची करवृध्दी योजना व चलनपध्दतीत परिवर्तन योजना समजावून सांगा.

९९. महंमद तुघलकाच्या कारकिर्दीचे मूल्यमापन करा.

१००. फिरोजशहा तुघलकाच्या सुधारणांचे मूल्यमापन करा.

१०१. फिरोजशहा तुघलकाच्या कामगिरीचे चिकित्सक परिक्षण करा.

१०२. भक्ती आंदोलन ह्या विषयावर निबंध लिहा.

१०३. भक्ती आंदोलनाचा प्रसार करणाऱ्या महत्वाच्या संतांविषयी माहिती लिहा.

१०४. भारतातील सुफी चळवळीची माहिती लिहा.

१०५. सुलतान शाहीतील स्थापत्यकलेवर (Architercture) प्रकाश टाका.

१०६. सुलतान शाहीतील प्रमुख इमारतींचा संदर्भ देऊन त्यांची वैशिष्ट्ये सांगा.

LOK MAHAVIDYALAYA, WARDHA

Department of History

Bachelor of Arts (B.A.)

Semester - I

Subject - History

(History of India From Eariest Time to 1526)

QUESTION BANK

लघुत्तरी प्रश्न :

१. हरप्पा संस्कृतीमधील नगररचना स्पष्ट करा.

२. हरप्पा संस्कृतीच्या धार्मिक कल्पनांबद्दल माहिती लिहा.

३. हरप्पा संस्कृतीमधील सामाजिक जीवन कसे होते.

४. हरप्पा संस्कृतीच्या आर्थिक जीवनाविषयी माहिती लिहा.

५. हरप्पा संसकृतीमधील राजकीय जीवनाची थोडक्यात कल्पना द्या.

६. हरप्पा संस्कृतीचे महत्व सांगून तिचा विनाश का झाला ते स्पष्ट करा.

७. हरप्पा संस्कृतीने भारताला कोणता वारसा दिला.

८. हरप्पा संस्कृतीचे मूळ टीपण लिहा.

९. हरप्पा संस्कृतीचा शोध टीपण लिहा.

१०. हरप्पा संस्कृतीचा विस्तार टीपण लिहा.

११. मोहंजोदारो येथील इमारती व घरे

१२. मोहंजोदारो मधील महास्नानागार

१३. पूर्ववैदिक काळातील आर्यांचे राजकीय जीवन विशद करा.

१४. सभा समितीचे महत्व लिहा.

१५. पूर्ववैदिक काळातील स्त्रिया व कला कौशल्य यासंबंधी माहिती लिहा.

१६. पूर्व वैदिक काळातील आर्यांच्या धार्मिक जीवनाची माहिती लिहा.

१७. उत्तरवैदिक काळातील सभा समितीपेक्षा राजाचे महत्व का वाढले?

१८. आर्यांच्या आश्रम व्यवस्थेविषयी / संबंधी माहिती सांगून त्याचे महत्व लिहा.

१९. उत्तर वैदिक काळातील आर्यांचे धार्मिक जीवन स्पष्ट करा.

२०. उपनिषदीय तत्वज्ञानातील कर्मयोग समजावून सांगा.

२१. वेदांवर टीपण लिहा.

२२. वेदांग म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.

२३. सप्त सिंधूच्या प्रादेशाची माहिती लिहा.

२४. मगध महाजनपदाचा इतिहास थोडक्यात लिहा.

२५. इ. स. पू. ६ व्या शतकातील गणराज्याविषयी माहिती लिहा.

२६. इ. स. पू. ६ व्या शतकातील गणराज्याची प्रशासन व्यवस्था स्पष्ट करा.

२७. धार्मिक चळवळींची वैचारिक पार्श्वभूमी विशद करा.

२८. धार्मिक कारणावरुन यज्ञसंस्थेचा विरोध कसा सुरु झाला.

२९. धार्मिक चळवळींचे आर्थिक कारण स्पष्ट करा.

३०. महाविर तीर्थंकाराचे संक्षिप्त चरित्र लिहा.

३१. महाविरांच्या शिकवणीचा सारांश लिहा.

३२. जैन धर्मातील पंथ भेदाविषयी माहिती लिहा.

३३. जैन धर्माच्या -हासाची कारणे स्पष्ट करा.

३४. जैन कलेविषयी माहिती द्या.

३५. साहित्यातील जैन धर्माचा वाटा स्पष्ट करा.

३६. जैन धर्माच्या प्रभावाबद्दल थोडक्यात लिहा.

३७. जैन व बौध्द धर्म यांची महत्वाच्या मुद्यांवर तुलना करा.

३८. गौतम बुध्दाच्या जीवनातील महत्वाच्या घटना लिहा.

३९. अष्टांग आर्य मार्ग म्हणजे काय?

४०. प्रमुख बौध्द धर्मसंभाची माहिती लिहा.

४१. बौध्द धर्माच्या प्रसाराची दोन कारणे लिहा.

४२. बौध्द धर्माचे रुपांतर कसे होत गेले त्याचा आढावा घ्या.

४३. बौध्द धर्माच्या पतनात बौध्द भिक्षुंचा वाटा कितपत होता ते स्पष्ट करा.

४४. कला क्षेत्रातील बौध्द धर्माची कामगिरी लिहा.

४५. बौध्द साहित्याविषयी माहिती लिहा.

४६. बौध्द धर्माच्या प्रभावाची दोन उदाहरणे द्या.

४७. पार्श्वनाथावर टीपण लिहा.

४८. जैन धर्माची पंचमहाव्रते वर टीपण लिहा.

४९. जैन धर्मातील अहिंसेची कल्पना टीपण लिहा.

५०. दिंगबर पंथ टीपण लिहा.

५१. श्वेतांबर पंथ टीपण लिहा.

५२. महाभिनीष्क्रमण वर टीपण लिहा.

५३. धर्मचक्रप्रवर्तन टीपण लिहा.

५४. चार आर्यसत्ये टीपण लिहा.

५५. बौध्द धर्मातील त्रिरत्ने टीपण लिहा.

५६. पंचशिल तत्व टीपण लिहा.

५७. महाजन पंथ टीपण लिहा.

५८. हीनयान पंथ टीपण लिहा.

५९. बौध्द स्तुप टीपण लिहा.

६०. त्रिपीठक टीपण लिहा.

६१. चंद्रगुप्त मौर्याच्या मगध विजयाची हकीकत लिहा.

६२. चंद्रगुप्त मौर्य व सेल्युकस निकंटर यांच्यातील संघर्षाचे महत्व विशद करा.

६३. मौर्यांच्या लष्करी व न्याय व्यवस्थेबाबत लिहा.

६४. मौर्यांच्या उत्पन्नाची साधने कोणती होती?

६५. मौर्यांच्या नगर प्रशासनाची माहिती द्या.

६६. मौर्यांच्या प्रशासनाची वैशिष्ट्ये लिहा.

६७. मौर्यांच्या वास्तुकलेवर प्रकाश टाका.

६८. कौटील्याच्या अर्थशास्त्रावर टीपण लिहा.

६९. मौर्यकालीन आर्थिक जीवनाविषयी लिहा.

७०. इंडिका वर टीपण लिहा.

७१. अशोकाने नैतिक आचरणावर कसा भर दिला?

७२. अशोकाच्या धर्मव्यवस्थेसंबंधी माहिती लिहा.

७३. परदेशात बौध्द धर्माचा प्रसार होण्यासाठी अशोकाने काय केले?

७४. अशोकाला तत्वज्ञानी राजा म्हणता येईल का?

७५. गुप्तांच्या इतिहासाची साधने लिहा.

७६. समुद्रगुप्ताने नागराजांशी दोनदा युध्द का केले?

७७. समुद्रगुप्ताच्या दक्षिण भारत मोहीमेची माहिती लिहा.

७८. समुद्रगुप्ताचे मांडलीकत्व कोणकोणत्या राजांनी व कसे स्वीकारले ते स्पष्ट करा.

७९. समुद्रगुप्त म्हणजे भारतीय नेपोलियन होय - व्हिन्सेंट स्मिथ स्पष्ट करा.

८०. चंद्रगुप्त विक्रमादित्याला शकारी का म्हणतात?

८१. फाहीयानचा भारत वृत्तांत लिहा.

८२. गुप्तकालीन जाती व्यवस्थेसंबंधीत लिहा.

८३. गुप्तकालीन स्त्रियांची स्थिती आणि वेशभुषा, मनोरंजन घटकाबाबत माहिती लिहा.

८४. गुप्तकालीन शिक्षणावर टीपण लिहा.

८५. चित्रकला व संगीत क्षेत्रात गुप्तकाळात झालेली प्रगती लिहा.

८६. गुप्तकाळातील स्थापत्यकलेचा आढावा घ्या.

८७. विज्ञान व तंत्रज्ञानात गुप्तकाळात झालेल्या प्रगतीची संक्षिप्त माहिती स्पष्ट करा.

८८. चंद्रगुप्त पहिल्यावर टीपण लिहा.

८९. अलाहाबाद प्रशस्ती (हरिषेण प्रशस्ती) टीपण लिहा.

९०. रामगुप्त टीपण लिहा.

९१. मेहरोलीचा लोहस्तंभ

९२. गुप्तकालीन बुध्दमुर्ती

९३. अंजिठ्याची चित्रकला.

९४. कविकुलगुरु कालिदास टीपण लिहा.

९५. आर्यभट्ट टीपण लिहा.

९६. वराहमिहीर टीपण लिहा.

९७. दाहीरसंबंधी टीपण लिहा.

९८. महमंद बीन कासीमची माहिती द्या.

९९. अरबांच्या सिंधमधील विजयाची कारणे लिहा.

१००. अरबांच्या सिंध आक्रमणाचे परिणाम लिहा.

१०१. पेशावरची लढाई (१००१) महत्व स्पष्ट करा.

१०२. महंमद गझनीच्या सोरशी सोमनाथवरील स्वारीबद्दल माहिती लिहा.

१०३. महंमद गझनीच्या भारतावरील स्वाऱ्यांचे महत्व सांगा.

१०४. तराईच्या पहिल्या लढाईची (इ. स. ११९१) माहिती लिहा.

१०५. तराईच्या दुसऱ्या लढाईचे (इ. स. ११९२) महत्व स्पष्ट करा.

१०६. महंमद घोरीच्या विजयाची कारणे द्या.

१०७. महंमद घोरीच्या भारतातील स्वाऱ्यांचे महत्व विशद करा.

१०८. पृथ्वीराज चव्हाण वर टीपण लिहा.

१०९. जयचंद राठोड टीपण लिहा.

११०. कुतुबुद्दीन ऐबक टीपण लिहा.

१११. अल्तमश समोरील अडचणी स्पष्ट करा.

११२. अल्तमशने चाळीस गुलामांचा गट का निर्माण केला?

११३. अल्तमशला मुस्लीम (भारत) साम्राज्याचा वास्तविक संस्थापक का म्हणतात?

११४. बल्बनचे चरित्र लिहा.

११५. बल्बनचा राजपदाचा सिध्दांत सांगा.

११६. बल्बनने चाळीस गुलामांचा गट कसा नष्ट केला.

११७. बल्बनची न्याय व गुप्तहेर व्यवस्था स्पष्ट करा.

११८. चंगेजखानवर टीपण लिहा.

११९. चाळीस गुलामांचा गट टीपण लिहा.

१२०. अल्तमश व बल्बनच्या कार्याची तुलना करा.

१२१. अल्लाउद्दीनचे उत्तर विजय लिहा.

१२२. अल्लाउद्दीन खिलजीच्या चित्तोड मोहिमेचा वृत्तांत लिहा.

१२३. राणी पद्मीनीवर टीपण लिहा.

१२४. अल्लाउद्दीन खिलजीच्या दक्षिण विजयाची कारणे सांगा.

१२५. मलिक काफुरवर टीपण लिहा.

१२६. अल्लाउद्दीन खिलजीच्या आर्थिक सुधारणा सांगा.

१२७. हिंदूबाबत अल्लाउद्दीनचे धोरण कसे होते.

१२८. बाजार नियंत्रणाची माहिती द्या.

१२९. अल्लाउद्दीनचा राजसत्तेचा सिध्दांत सांगा.

१३०. कमलदेवीविर टीपण लिहा.

१३१. राणा हमीर देव वर टीपण लिहा.

१३२. मेवाड शासक रत्नसिंह वर टीपण लिहा.

१३३. राणी पद्मीनी टीपण लिहा.

१३४. मलीक काफुर टीपण लिहा.

१३५. रामचंद्र देव टीपण लिहा.

१३६. अमीर खुसरो टीपण लिहा.

१३७. महंमद तुघलकाची राजधानी बदल.

१३८. महंमद तुघलकाची तांब्याच्या नाण्यांची योजना.

१३९. फिरोजशहा तुघलकाची सिंचन व्यवस्था.

१४०. फिरोजशहा तुघलकाचे गुलाम धोरण

१४१. फिरोजशहाचे बांधकाम

१४२. फिरोजशहाचे हिंदूप्रती धोरण.

१४३. महंमद तुघलकाची आदर्श कृषी योजना संक्षेपाने लिहा.

१४४. महंमद तुघलकाची करवृध्दी योजना स्पष्ट करा.

१४५. महंमद तुघलकाने राजधानी बदलविण्याचे का ठरविले.

१४६. महंमदाच्या चलन पध्दतीत परिवर्तन विषयी काय माहिती आहे.

१४७. महंमद तुघलकात परस्परविरोधी गुणांचे मिश्रण झाले होते, तुमचे मत सांगा.

१४८. तुमच्या मते महंमद तुघलक वेडा होता काय.

१४९. फिरोजशहा तुघलकाच्या महसूल सुधारणा स्पष्ट करा.

१५०. भक्ती आंदोलनाच्या उदयाबाबत लिहा.

१५१. संत कबीरांवर टीपण लिहा.

१५२. महाराष्ट्रातील भक्ती आंदोलनाविषयी माहिती द्या.

१५३. भक्ती आंदोलनाचे महत्व स्पष्ट करा.

१५४. रामानुजाचार्यवर टीपण लिहा.

१५५. वल्लभाचार्य टीपण लिहा.

१५६. चैतन्य महाप्रभू टीपण लिहा.

१५७. गुरुनानक टीपण लिहा.

१५८. कबीरावर टीपण लिहा.

१५९. सुफी पंथाचा उदय व प्रमुख तत्वे लिहा.

१६०. ख्वाजा मुईनुद्दीन चिश्ती टीपण लिहा.

१६१. शेख निजामुद्दील औलिया / अवलिया

१६२. सुल्तानशाहीत स्थापत्य कलेची विशेष उन्नती का झाली.

१६३. सुल्तानशाहीतील प्रांतीय स्थापत्यकलेसंबंधी माहिती लिहा.

१६४. हिंदू-मुस्लीम मिश्र स्थापत्य कला.

१६५. कुतुबुद्दीन ऐबकाचे कलापूर्ण बांधकाम

१६६. अलाई दरवाजा

१६७. फिरोजशहा तुघलकाचे निर्माण कार्य

१६८. बहामनी स्थापत्य शैली

१६९. सुल्तान महंमद तुघलकाच्या सर्वच योजना अपयशी ठरल्यात - कारणे द्या.

१७०. मुद्रा प्रणालीत फिरोज तुघलकाने केलेले बदल लिहा.

१७१. महंमद तुघलकाचे संक्षिप्त चरित्र सांगा.

१७२. महंमद तुघलक खुनी होता काय?

१७३. वैदिक साहित्याचे स्त्रोत कोणती आहेत.

१७४. बौध्द साहित्याची साधने कोणती.

१७५. जैन साहित्याची माहिती सांगा.

१७६. नाणे व आलेखाचे महत्व सांगा.

१७७. हडप्पा संस्कृतीची नगर रचना योजनाबध्द होती स्पष्ट करा.

१७८. हडप्पा संस्कृतीचे लोक सुसंस्कृत होते काय? स्पष्ट करा.

१७९. हडप्पा संस्कृतीच्या धार्मिकतेची माहिती सांगा.

१८०. हडप्पा संस्कृतीच्या आर्थिक व्यापाराचे वैशिष्ट्ये लिहा.

१८१. हडप्पा संस्कृतीचा शोध कोणी व केव्हा लावला?

१८२. हडप्पा संस्कृतीच्या विनाशाची कारणे लिहा.

१८३. भारतीय विचारवंताच्या मते आर्यांचे निवासस्थान कोणते होते?

१८४. चार वेदांचा सारांश सांगा.

१८५. ऋग्वेदावर टिपण लिहा.

१८६. वर्णव्यवस्था विशद करा.

१८७. आश्रम व्यवस्थाबाबत माहिती द्या.

१८८. विवाहाचे प्रकार सांगा.

१८९. पुरुषार्थावर टिपण लिहा.

१९०. धार्मिक स्थिती.

१९१. मगधराज्यावर माहिती द्या.

१९२. सोळा महाजनपदे सांगा.

१९३. जैन धर्माच्या उदयाची कारणे लिहा.

१९४. जैन धर्माचे सिध्दांत थोडक्यात सांगा.

१९५. जैन धर्माची त्रिरत्ने लिहा.

१९६. जैन धर्माची पंचव्रते लिहा.

१९७. बौध्द धर्माच्या उदयाची कारणे लिहा.

१९८. बौध्द धर्माचे चार महान सत्य सांगा.

१९९. बौध्द धर्माचा अष्टांग मार्ग कोणता?

२००. बौध्द धर्माची धर्मग्रंथ कोणती?

२०१. बौध्द धर्म पंथभेद लिहा.

२०२. बौध्द धर्माच्या प्रसाराची कारणे द्या.

२०३. बौध्द धर्माच्या ऱ्हासाची कारणे स्पष्ट करा.

२०४. मौर्य घराण्याच्या इतिहासाची साधने सांगा.

२०५. चंद्रगुप्ताच्या जीवन चरित्रावर प्रकाश टाका.

२०६. सेल्युकस निकटेरवर टिपण लिहा.

२०७. कौटिल्याचे अर्थशास्त्र विशद करा.

२०८. कलिंग युध्दाचा थोडक्यात आढावा घ्या?

२०९. कलिंग युध्दाचे परिणाम सांगा.

२१०. अशोकाच्या धर्माचे स्वरुप लिहा?

२११. अशोकाच्या धर्माचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

२१२. अशोकाने धर्मप्रसारासाठी केलेले कार्य लिहा.

२१३. गुप्त काळातील इतिहासाची दोन साधने स्पष्ट करा.

२१४. समुद्रगुप्ताने उत्तर भारत विजयी धोरण स्पष्ट करा.

२१५. समुद्रगुप्ताचे दक्षिण भारत विजयी धोरण लिहा.

२१६. चंद्रगुप्ताला शकारी का म्हणतात.

२१७. चंद्रगुप्ताने वैवाहिक संबंधातून साम्राज्य विस्तार साधला.

२१८. फाहियानने गुप्त साम्राज्याचे कसे वर्णन केले स्पष्ट करा.

२१९. गुप्तकाळातील सामाजिक स्थिती स्पष्ट करा.

२२०. गुप्त काळात आर्थिक स्थिती कशाप्रकारे होती?

२२१. गुप्त काळातील धार्मिकता सांगा.

२२२. कालीदासाची ग्रंथ संपदा लिहा.

२२३. हर्षवर्धनाचा साम्राज्य विस्तार थोडक्यात लिहा?

२२४. ह्युएनत्संगवर माहिती लिहा.

२२५. सियुकी ग्रंथावर टिपण लिहा.

२२६. हर्षवर्धनाच्या धर्मावर थोडक्यात माहिती सांगा?

२२७. चोल साम्राज्यावर थोडक्यात उत्तरे लिहा.

२२८. राजराज यावर टिपण लिहा.

२२९. राजेंद्र चोलावर माहिती लिहा.

२३०. गंगैकोंडचोलपुरमची माहिती लिहा.

२३१. राज राजेश्वर मंदिराची माहिती द्या.

२३२. चोल सत्तेच्या ऱ्हासाची कारणे द्या.

२३३. तंजावरच्या शिव मंदिरावर टिप लिहा.

२३४. अरबांनी सिंध प्रदेशावर आक्रमण का केले? ते लिहा.

२३५. रावेरच्या लढाईचा वृत्तांत लिहा.

२३६. महंमद गझनीचा भारतावर आक्रमण करण्याचा उद्देश स्पष्ट करा.

२३७. महंमद गझनीने नगरकोटचा विध्वंस कसा केला?

२३८. महंमद घोरीच्या सोरटी सोमनाथवरील स्वारीचे वर्णन करा.

२३९. तराईच्या युध्दाचे परिणाम लिहा.

२४०. चंगेजखानवर टिपण लिहा.

२४१. अल्तमश व राजपूत संबंध लिहा.

२४२. अल्तमशची सिंधवरील योजना स्पष्ट करा.

२४३. बल्बनचा राजसत्तेविषयक सिध्दांत लिहा.

२४४. बल्बनची रक्त आणि लोहनीति स्पष्ट करा.

२४५. अल्लाउद्दीनचे गुजराथ विजयाची माहिती द्या.

२४६. अल्लाउद्दीनची चितोड मोहीम स्पष्ट करा.

२४७. अल्लाउद्दीनचा दक्षिण विजय स्पष्ट करा.

२४८. अल्लाउद्दीनची बाजार नियंत्रण योजना लिहा.

२४९. अल्लाउद्दीनचे राजस्व धोरण लिहा.

२५०. अल्लाउद्दीनचे हिंदू विषयक धोरण सांगा.

२५१. अल्लाउद्दीनचे राज्यव्यवस्थेविषयी धोरण स्पष्ट करा.

२५२. महम्मद तुघ्लकाच्या उत्तर दक्षिण विजयाची माहिती सांगा?

२५३. महम्मद तुघ्लकाच्या दक्षिण भारत विजयाची संक्षिप्त माहिती सांगा?

२५४. राजधानी बदलविण्याचा प्रयोगावर टिपण लिहा.

२५५. महम्मद तुघ्लकाच्या प्रयोगाच्या असफलतेची कारणे लिहा.

२५६. बाजार भाव नियंत्रणावर टिपण लिहा.

२५७. महम्मद तुघ्लकाने तांब्यांचे चलन का सुरु केले.

२५८. महम्मद तुघ्लकांचे धार्मिक धोरण लिहा.

२५९. फिरोजशहाचे न्यायविषयक धोरण लिहा.

२६०. फिरोजशहाची कृषी सुधारणा सांगा.

२६१. फिरोजशहाची बांधकामे स्पष्ट करा.

२६२. संत कबीरावर टिपण लिहा.

२६३. भक्ती आंदोलनाचे परिणाम लिहा.

२६४. सुफी पंथावर माहिती द्या.

२६५. कुतुबमिनार वर टिपण लिहा.

२६६. मुस्लिम स्थापत्येची वैशिष्ट्य सांगा.

२६७. सुलतानशाही काळातील स्थिती स्पष्ट करा.

२६८. सुलतानशाही कालखंडातील स्त्रियांच्या स्थितीचा आढावा घ्या.

२६९. सुलतानशाही कालखंडातील आहार व मनोरंजनाची माहिती लिहा.

२७०. सुलतानशाही कालखंडातील आर्थिक स्थितीचे विवेचन करा.

LOK MAHAVIDYALAYA, WARDHA

Department of History

Bachelor of Arts (B.A.)

Semester - I

Subject - History

(History of India From Eariest Time to 1526)

QUESTION BANK

रिकाम्या जागा भरा :

१. प्राचीन भारताच्या इतिहासाचे सर्वात प्राचीन ------ हे साधन आहे.

२. वेदाच्या उपांगेला ------ म्हणतात.

३. जैन धर्माच्या प्रमुख ग्रंथाला ------ म्हणतात.

४. मुद्राराक्षस या नाटकाची रचना ---- याने केली.

५. अलिखित साधनामध्ये ---- या साधनाला महत्त्व आहे.

६.

७. हडप्पा संस्कृतीमधील मोहेंजोदारो नगर ------ प्रांतात आढळून आले.

८. हडप्पा संस्कृतीतील हडप्पा नगर ---- नदीच्या तीरावर सापडले.

९. हडप्पा संस्कृतीमधील प्रसिध्द महास्नानागार ---- येथे होते.

१०. हडप्पा संस्कृतीचे सर्वात मोठे बंदर ----- येथे होते.

११. हडप्पा संस्कृती ----- या नदीच्या परिसरात आढळून आली.

१२. हडप्पा संस्कृतीचा शोध ----- यांनी लावला.

१३. हडप्पा संस्कृतीच्या लोकांचे ---- हे अर्थ-प्राप्तीचे साधन होते.

१४. हडप्पा संस्कृती ----- या युगातील संस्कृती आहे.

१५. हडप्पा संस्कृतीत ----- ही लिपी होती.

१६. हडप्पा संस्कृतीतील महास्नानगृह ----- येथे मिळाले.

१७. हडप्पा संस्कृतीत ----- हे महत्वपूर्ण बंदर आहे.

१८. हडप्पा संस्कृतीत पोहण्याचा तलाव ----- याठिकाणी आढळल्या जातो.

१९. आर्यामध्ये व्यापार व्यवसायात गुंतलेल्या वर्गाला ----- असे म्हणतात.

२०. उत्तरवैदिक काळात वर्णव्यवस्थेचे रुपांतर ----- होत गेले.

२१. वैदिक काळातील आश्रमव्यवस्थेत एकूण प्रमुख ----- आश्रम होते.

२२. जगातील सर्वात प्राचीन ग्रंथ ------ होय.

२३. उपनिषदांची एकूण संख्या ------ आहे.

२४. आर्य या शब्दाचा सर्वप्रथम उल्लेख ------ या ग्रंथात आला आहे.

२५. आर्क्टिक होम इन द वेदाज लेखक ------ आहे.

२६. पुरुषार्थ पार पारडण्यासाठी ------ या आश्रम व्यवस्थेत प्रवेश करावा.

२७. आर्य या शब्दाचा अर्थ ------ हा होतो.

२८. ------ हा ग्रंथ जगातील सर्वात प्राचीन ग्रंथ म्हणून ओळखला जातो.

२९. पूर्व वैदिक काळात कुलाच्या प्रमुखाला ------ म्हटल्या जाई.

३०. ------ या टोळीचा राजा होता.

३१. जैन धर्मात ------ तीर्थंकर होऊन गेले.

३२. महाविर जैनाचा संबंध वैशालीच्या ------ ह्या राजघराण्याशी होता.

३३. ------ हे जैन धर्माचे मूलतत्त्व होय.

३४. गौतम बुध्दाचे मुळ नाव ------ होय.

३५. गौतम बुध्दाने धर्मप्रचाराचे पहिले प्रवचन ------ येथे केले.

३६. गौतम बुध्दाला जेथे ज्ञानप्राप्ती झाली त्या पिंपळ वृक्षाला ------ असे म्हणतात.

३७. बौध्द धर्मातील सर्वात महत्वाचे तत्व ------ होय.

३८. गौतम बुध्दाच्या पूर्वजन्मीच्या काल्पनिक कथांना ------ म्हणतात.

३९. वैशालीची प्रख्यात गणिका ------ हीने बौध्द धर्म स्वीकारला होता.

४०. ------ या इ. स. पूर्व शतकाला धार्मिक क्रांतीचे युग म्हणतात.

४१. जैन धर्माचे २४ वे तिर्थंकर ------ हे होते.

४२. वर्धमान महाविरांनी जैन धर्म प्रचारासाठी ------ स्थापना केली.

४३. जैन धर्मात ------ असे दोन पंथ उदयास आली.

४४. ------ यांना तथागत या नावाने ओळखतात.

४५. ------ गौतम बुध्द यांचा जन्म झाला.

४६. गौतम बुध्द यांनी प्रथम धर्म-चक्र-प्रवर्तन ------ येथे केले.

४७. गौतम बुध्दाने सांगितलेल्या सन्मार्गाला ------ म्हणतात.

४८. गौतम बुध्दाचे महापरिनिर्वाण ------ ठिकाणाजवळ झाले.

४९. जैन धर्मातील तिर्थंकारांची संख्या ------ ही होती.

५०. वर्धमान महावीर हे जैन धर्मातील ------ वे तिर्थंकर होते.

५१. महावीर जैनाचा संबंध वैशालीच्या ------ राज घराण्याशी होता.

५२. जैन धर्मातील पहिले तिर्थंकर ------ हे होय.

५३. वर्धमान महाविरांना प्राप्त झालेले स्थान ------ म्हणून ओळखल्या जाते.

५४. गौतम बुध्दाचे मूळ नाव ------ हे होय.

५५. गौतम बुध्दाने आपले पहिले प्रवचन ------ येथे दिले.

५६. गौतमाला ज्ञानप्राप्ती झाली ते पिंपळवृक्ष ------ म्हणून ओळखले जाते.

५७. गौतम बुध्दाच्या पत्नीचे नाव ------ हे होते.

५८. मेगस्थानिज या ------ या ग्रंथाची रचना केली.

५९. मगध या विशाल साम्राज्याची ------ ही राजधानी होती.

६०. चंद्रगुप्ताचा विवाह ------ या ग्रीक कन्येसोबत झाला.

६१. चंद्रगुप्ताच्या काळात ------ हा अधिकारी अर्थ विभागाचा प्रमुख होता.

६२. धर्मस्थ या नावाचे न्यायालय ------ न्यायालय होते.

६३. ------ हा मौर्य साम्राज्याचा संस्थापक होय.

६४. चंद्रगुप्त मौर्याने ------ या ग्रीक सरदाराचा पराभव केला.

६५. ------ हा ग्रीक वकील चंद्रगुप्ताच्या दरबारात होता.

६६. मौर्य प्रशासनात गावाचा प्रमुख ------ हा होता.

६७. कौटिल्याचा अर्थशास्त्र हा ग्रंथ ------ या विषयाशी संबंधीत आहे.

६८. कलिंग युध्दामुळे ------ या सम्राटाच्या जीवनात परिवर्तन आले.

६९. सम्राट अशोकाने ------ या धर्माला राजधर्म घोषित केले.

७०. सम्राट अशोकाच्या काळात ------ हा चीनी धर्मगुरु भारतात आलेला होता.

७१. सम्राट अशोकाच्या काळात ------ या ठिकाणी बौध्द धर्म परिषद झाली.

७२. ------ हा गुप्त घराण्याचा संस्थापक होय.

७३. प्रयाग प्रशस्तिवरुन ------ ह्या गुप्त विजयांची माहिती मिळते.

७४. ------ ला भारतीय नेपोलियन अशी उपमा दिली जाते.

७५. चंद्रगुप्त विक्रमादित्याने आपली राजधानी पाटलीपुत्रहुन ------ येथे नेली.

७६. कविकुलगुरु ही उपाधी ------ ला दिली जाते.

७७. ------ ने मुद्राराक्षस हे नाटक लिहिले.

७८. भारतीय चित्रकलेची गौरवस्थान असलेली ------ गुप्तकाळात विकसित झाली.

७९. ------ ह्या गुप्त सम्राटाचा नवरत्न दरबार प्रसिध्द आहे.

८०. ------ हा गुप्त साम्राज्याचा संस्थापक मानला जातो.

८१. भारताचा नेपोलियन ------ म्हणून ओळखला जातो.

८२. चंद्रगुप्त प्रथम ने ------ राज्यकन्येशी विवाह केला.

८३. समुद्रगुप्ताने साम्राज्य विस्तारानंतर ------ हा यज्ञ करविला.

८४. हर्षवर्धनाची ------ राजधानी येथे होती.

८५. हर्षवर्धनाने ------ ही उपाधी धारण केली होती.

८६. हर्षवर्धनाने ------ या नाटकाची रचना केली.

८७. हर्षचरित या नाटकाची रचना ------ केली.

८८. सियुकी या ग्रंथाची रचना ------ याने केली.

८९. प्राचीन काळात तंजावर येथे ------ सत्तेची स्थापना झाली होती.

९०. राजराज पहिला याने तंजावर येथे ------ हे प्रसिध्द मंदिर बांधले.

९१. राजेंद्र चोल प्रथम याने ------ ही उपाधी धारण केली.

९२. राजेंद्र चोल याने ------ हे शहर वसविले.

९३. चचनामा वरुन ------ प्रदेशाचा इतिहास कळतो.

९४. अरबांची सिंध स्वारी ------ यांच्या नेतृत्वाखाली झाली.

९५. महंमद गझनवीने भारतावर एकुण १७ स्वाऱ्या केल्या.

९६. महंमद गझनवीने पंजाबवर स्वारी केली त्यावेळी तेथे ------

९७. गुजरातमधील ------ मंदीर आपल्या संपत्ती करिता प्रसिध्द होते.

९८. राजकवी चंद्रवरदायी लिखित ------ वरुन पृथ्वीराज चव्हाणची माहिती मिळण्यास मदत होते.

९९. तराईच्या पहिल्या लढाईत (इ. स. ११९१) ------ चा पराभव झाला.

१००. आठव्या शतकाच्या सुमारास सिंध साम्राज्याची ------ राजधानी होती.

१०१. ------ हा सिंध प्रदेशाचा राजा होता.

१०२. महंमद गझनीने भारतावर ------ वेळा आक्रमण केले.

१०३. नबासाशाहचे मुळ नाव ------ होते.

१०४. महमंद गझनीने ------ येथील मंदिरावर दरोडा टाकला.

१०५. महंमद घोरीचा गुजरात मोहिमेवेळी ------ चा पराभव केला.

१०६. पृथ्वीराज चौहाण ------ येथील शासक होता.

१०७. महंमद घोरीचा भारतावरील आक्रमनाचा उद्देश मंदिर उध्वस्त नसून ------ प्राप्तीचा होता.

१०८. सातव्या शतकात सिंधवर ------ राजाचे राज्य होते.

१०९. चचनाम हा ग्रंथ ------ या प्रदेशावर प्रकाश टाकतो.

११०. रावेरची लढाई इ. स. ------ या वर्षी झाली.

१११. तराईच्या पहिल्या लढाईत पृथ्वीराज चौव्हान याने ------ याचा पराभव केला.

११२. ------ हा कुतुबुद्दीन या सुलतानाचा गुलाम होता.

११३. चंगेजखानाच्या आक्रमणाची भीती ------ या सुलतानाला जाणवत होती.

११४. राजसत्तेचा सिध्दांत ------ या सुलतानाचा होता.

११५. चाळीसगणी सरदारांचा नाश ------ याने केला.

११६. बल्बनची ------ ही नीति प्रसिध्द होती.

११७. अल्तमश ------ या वर्षी दिल्ली गादीवर बसला.

११८. अल्मतशच्या काळात हा ------ बंगालचा स्वतंत्र शासक बनला.

११९. अल्तमश हा कुतुबुद्दीन ऐबकाचा ------ होता.

१२०. अल्तमशच्या काळात ------ हा मंगोल आक्रमक भारताच्या सिमेवर आला.

१२१. अल्लाउद्दीन खिलजीचे देवगिरीवर प्रथम आक्रमण ------ ह्या वर्षी झाले.

१२२. अल्लाउद्दीन आक्रमण समयी ------ हा गुजरातचा शासक होता.

१२३. ------ वरील स्वारीत अल्लाउद्दीन मलिक काफूरची प्राप्ती झाली.

१२४. अल्लाउद्दीन मेवाड विजयप्रसंगी ------ हा मेवाडचा शासक होता.

१२५. दक्षिण विजयासाठी अल्लाउद्दीनने सेनापती म्हणून ------ ची नियुक्ती केली.

१२६. ------ इ. स. मध्ये अल्लाउद्दीन खिलजी सत्तारुढ झाला.

१२७. अल्लाउद्दीन महत्वाकांक्षा ------ या राजाप्रमाणे जग जिंकावे अशा प्रकारची होती.

१२८. अल्लाउद्दीन काळात गुजरातची ------ ही राजधानी होती.

१२९. बाजार भावाच्या नियंत्रणासाठी ------ व ------ हे स्वतंत्र खाते अल्लाउद्दीन निर्माण केले.

१३०. शहना-ए-मंडी ------ या वस्तूची बाजारपेठ होती.

१३१. दिल्ली सुलतान शाहीमध्ये अभिनव प्रयोग करणारा ------ सुलतान होता.

१३२. शेतीच्या प्रगतीसाठी स्थापन केलेला ------ हा विभाग होता.

१३३. महम्मद तुघलकाने दिल्ली येथून राजधानी ------ याठिकाणी स्थापन केली.

१३४. महम्मद तुलघलकाने ------ या प्रतिकात्मक चलनाचा प्रयोग केला होता.

१३५. महम्मद तुघलकाच्या काळात दक्षिणेत ------ या हिंदू साम्राज्याची स्थापना झाली होती.

१३६. महम्मद तुघलकाचा ------ हा उत्तराधिकारी होता.

१३७. सुलतानशाही काळात हिंदूच्या संरक्षणासाठी वसुल केलेल्या कराला ------ म्हणतात.

१३८. तत्कालीन मुस्लीम समाजात १) ------ २) ------ असे दोन वर्ग होते.

१३९. मुस्लीम समाजाच्या संपर्कामुळे हिंदू समाजात ------ ही पध्दत सुरु झाली.

१४०. सुलतानशाही कालखंडात हिंदू समाजात ------ ही राक्षसी प्रथा अस्तित्वात होती.

१४१. सुलतानशाही ढाक्याची ------ कापड प्रसिध्द होते.

१४२. ------ ह्यांनी वैष्णव पंथाला देण्यासाठी ६०० वैष्णव मठाची स्थापना केली.

१४३. बंगालमधील जनता ------ ह्यांना कृष्णाचा अवतार मानीत होती.

१४४. ज्ञानेश्वरापासून ------ संप्रदायाचा उदय झाला.

१४५. रामानंद हे ------ पंथाचे प्रवर्तक होते.

१४६. कबीर हे ------ शिष्य होते.

१४७. संत कबीराचा ------ हा मुख्य व्यवसाय होता.

१४८. चिस्ती हा ------ या पंथातील संप्रदाय होता.

१४९. अजमेर येथे ------ चा दरगाह आहे.

१५०. कुतुबमीनार ------- या शहरात आहे.

१५१. सुफीपंथीय ------ वस्त्र परिधान करीत.

१५२. ------ पंथाचे लोक ईश्वर भक्तीसाठी संगीताची उपासना करीत.